

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc đoạn trích:

... Vạn vật trên cõi đời này đều phải nỗ lực hết mức để tồn tại. Như những cây cỏ dại mọc ven đường - đến cái tên cũng không được người đời nhớ tới - cũng đang nỗ lực để sống. Những cây cỏ dại ấy, tuy mọc lên giữa vết nứt trên đường nhựa, bị thiêu đốt bởi cái nóng ngày hè nhưng nó vẫn nỗ lực vượt qua chỗ chật chội, thoát khỏi nóng bỏng để nở hoa, kết hạt. Một nhánh cỏ dại cũng biết chịu đựng hoàn cảnh để tồn tại.

Thế giới tự nhiên xung quanh chúng ta tồn tại được cũng là nhờ sự nỗ lực của từng nhánh, từng nhánh cỏ dại mọc lên từ vết nứt trên đường nhựa vậy. Động vật, kể cả côn trùng cũng thế. Để sống còn, tất cả đều phải nỗ lực hết mình. Nỗ lực không phải là điều gì đặc biệt cả. Nỗ lực là lẽ đương nhiên để tồn tại.

Trong học tập, trong công việc nhiều khi nỗ lực rồi mà vẫn không thành công. Những lúc đó chúng ta thử tiếp tục cố gắng, cố gắng đến mức tối đa mà vẫn không thành thì sau đó có phải bỏ cuộc mới không ân hận.

Nhưng nếu đó là kết quả nỗ lực nữa vơi thì thế nào cũng có lúc các bạn phải hối hận và thất vọng: “Biết vậy mình cố gắng thêm chút nữa thì đâu đến nỗi này”. Không có gì vô nghĩa bằng cuộc đời của những người suốt đời chỉ biết có “Lẽ ra...” hay “Biết thế...”

(Trích Ước mơ của bạn nhất định thành hiện thực, Inamori Kazuo, NXB Trẻ, 2019, tr.118 - 119)

Thực hiện các yêu cầu sau:

Câu 1. (0,5 điểm) Chỉ ra thành phần biệt lập phụ chú trong câu văn: “Như những cây cỏ dại mọc ven đường - đến cái tên cũng không được người đời nhớ tới - cũng đang nỗ lực để sống.”

Câu 2. (0,5 điểm) Tác giả đưa ra lời khuyên nào đối với những người “nỗ lực rồi mà vẫn không thành công”?

Câu 3. (1,0 điểm) Nêu tác dụng của việc trình bày bằng chứng về những cây cỏ dại trong đoạn trích.

Câu 4. (1,0 điểm) Em hiểu như thế nào về nội dung của câu văn: “Không có gì vô nghĩa bằng cuộc đời của những người suốt đời chỉ biết có “Lẽ ra...” hay “Biết thế...”?”

Câu 5. (1,0 điểm) Em có đồng tình với quan điểm của tác giả: “Nỗ lực là lẽ đương nhiên để tồn tại.” không? Vì sao?

II. VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm)

Viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ của em về vai trò của ý chí trong cuộc sống.

Câu 2. (4,0 điểm)

Em hãy viết bài văn phân tích đoạn thơ sau:

Mẹ ngồi đưa chiếc nôi mây
Trong đêm gió bắc thổi đầy ngoài hiên
Mẹ đưa nôi, hát thật hiền
Mẹ ru ngọn gió đến miền thật xa.

Mẹ ru - 'già' 'chủ
lời bé

Lời ru ấm tựa than hoa
Tựa như tro trấu sau nhà còn thơm
Tựa như khói bếp giờ cơm
Tựa như chăn ấm những hôm mưa phùn. [...]

Giờ con chẳng thể nằm vừa
Giờ con to lớn, nôi xưa lại gầy
May mà có mẹ ở đây
Tình yêu mẹ hóa nôi mây suốt đời.

Để con say ngủ à ơi
Gió đêm luôn tắt dưới lời mẹ ru.

(Trích *Cái nôi*, Lam, in trong tập *Than ấm bừng lên*,
NXB Dân trí, Hà Nội, 2025, tr.33 - 34)

Chú thích: Lam, tên đầy đủ là Hồ Dương Mộng Tuyền, là một cây bút trẻ với giọng thơ mang màu sắc hoài niệm, nhẹ nhàng. Tác giả thường viết về tuổi thơ và tình yêu đôi lứa.

----- HẾT -----

Thí sinh không được dùng tài liệu. Giám thị coi thi không giải thích gì thêm.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT ĐỀ THI VÀO 10 NĂM HỌC 2026 - 2027

MÔN NGỮ VĂN – HƯNG YÊN

Phần	Câu	Hướng dẫn giải
Đọc hiểu	Câu 1. (0,5 điểm)	Thành phần biệt lập phụ chú: đến cái tên cũng không được người đời nhớ tới
	Câu 2. (0,5 điểm)	Lời khuyên đối với những người nỗ lực rồi mà vẫn không thành công: thử tiếp tục cố gắng, cố gắng đến mức tối đa mà vẫn không thành thì sau này cũng không hối hận.
	Câu 3. (1,0 điểm)	Tác dụng của bằng chứng: - Làm cho lập luận trở nên cụ thể, sinh động và thuyết phục hơn. - Cho thấy ngay cả những cây cỏ nhỏ bé, sống trong hoàn cảnh khắc nghiệt vẫn luôn cố gắng vươn lên để tồn tại. - Qua đó nhấn mạnh ý nghĩa của sự nỗ lực trong cuộc sống và khích lệ con người phải biết cố gắng vượt qua khó khăn.
	Câu 4. (1,0 điểm)	<i>HS đọc kĩ câu văn và đưa ra cách hiểu phù hợp. Sau đây là gợi ý:</i> - Phê phán những người sống thiếu cố gắng, thiếu quyết tâm, chỉ biết tiếc nuối sau khi thất bại. - Khẳng định mỗi người cần nỗ lực hết mình để không phải sống trong hối hận và day dứt.
	Câu 5. (1,0 điểm)	<i>HS đưa ra quan điểm đồng tình/không đồng tình/đồng tình một phần và có lí giải phù hợp. Sau đây là gợi ý:</i> Gợi ý quan điểm đồng tình. - Đồng tình với quan điểm: “Nỗ lực là lẽ đương nhiên để tồn tại.” - Vì: + Trong cuộc sống, muốn học tập tốt, làm việc hiệu quả hay đạt được ước mơ, con người cần phải cố gắng. + Không ai có thể thành công mà không trải qua khó khăn và sự kiên trì. + Sự nỗ lực giúp con người trưởng thành hơn, mạnh mẽ hơn và sống có ý nghĩa hơn.
Viết	Câu 1. (2,0 điểm)	1. Mở đoạn: Giới thiệu vấn đề nghị luận. 2. Thân đoạn * Giải thích: Ý chí là sự quyết tâm, kiên trì, bản lĩnh của con người trước những trở ngại để đạt được mục tiêu đã đề ra. * Phân tích, chứng minh - Vai trò của ý chí trong cuộc sống:

		+ Giúp con người vượt qua thất bại, nghịch cảnh. + Là động lực để con người theo đuổi ước mơ, khẳng định bản thân. + Giúp con người mạnh mẽ, tự tin và trưởng thành hơn sau mỗi khó khăn. + Ý chí góp phần tạo nên thành công trong học tập, công việc và cuộc sống. <i>Chứng minh: Nêu một tấm gương có ý chí vượt khó: thầy Nguyễn Ngọc Ký hoặc những học sinh nghèo vượt khó học giỏi...</i> - Mở rộng, phản đề: Phê phán những người dễ nản lòng, sống buông xuôi, thiếu nghị lực khi gặp khó khăn. - Liên hệ bản thân: cần rèn luyện bản lĩnh, kiên trì và không bỏ cuộc trước thử thách. 3. Kết đoạn: Tổng kết vấn đề nghị luận.
	Câu 2. (4,0 điểm)	I. Mở bài: Dẫn dắt, giới thiệu vấn đề nghị luận. II. Thân bài 1. Đặc sắc nội dung a. Hình ảnh người mẹ trong những năm tháng tuổi thơ của con <i>“Mẹ ngồi đưa chiếc nôi mây Trong đêm gió bắc thổi đầy ngoài hiên...”</i> - Không gian đêm lạnh với “gió bắc” gợi sự khắc nghiệt của cuộc sống. - Hình ảnh mẹ ngồi đưa nôi thể hiện sự tận tảo, chăm chút cho con. - Lời ru của mẹ “thật hiền” mang vẻ dịu dàng, yêu thương. - Mẹ không chỉ ru con ngủ mà còn xoa dịu, che chở con trước những khó khăn của cuộc đời: <i>“Mẹ ru ngọn gió đến miền thật xa.”</i> => Thể hiện tình yêu thương bao la và sự hi sinh âm thầm của mẹ. b. Vẻ đẹp ấm áp của lời ru mẹ <i>“Lời ru ấm tựa than hoa...”</i> - Tác giả sử dụng hàng loạt hình ảnh so sánh gần gũi: “than hoa”, “tro trấu”, “khói bếp”, “chăn ấm” - Những hình ảnh mộc mạc, bình dị gắn với làng quê và mái ấm gia đình. - Điệp từ “tựa như” nhấn mạnh sự thân thuộc, ấm áp của lời ru mẹ. - Lời ru không chỉ đưa con vào giấc ngủ mà còn nuôi dưỡng tâm hồn, đem lại cảm giác bình yên và hạnh phúc. → Lời ru của mẹ là biểu tượng của tình yêu thương, của hơi ấm gia đình. b. Tình mẹ bền bỉ, theo con suốt cuộc đời

	<i>“Giờ con chẳng thể nằm vừa Giờ con to lớn...”</i> - Con đã trưởng thành theo thời gian: <i>“Nôi xưa lại gãy”</i>: Hình ảnh giàu ý nghĩa biểu tượng. Chiếc nôi có thể nhỏ lại, cũ đi theo năm tháng nhưng tình mẹ vẫn luôn bao bọc, chở che con dù con đã lớn khôn. <i>“May mà có mẹ ở đây Tình yêu mẹ hoá nôi mây suốt đời.”</i> - “Nôi mây” trở thành biểu tượng cho vòng tay yêu thương vô tận của mẹ => Khẳng định tình mẫu tử vĩnh cửu, thiêng liêng. 2. Đặc sắc nghệ thuật - Thể thơ lục bát giàu nhạc điệu như lời ru. - Hình ảnh giản dị, gần gũi, giàu sức gợi. - Biện pháp so sánh, điệp từ được sử dụng hiệu quả. - Giọng thơ tha thiết, đầm thắm, giàu cảm xúc. III. Kết bài: Tổng kết lại vấn đề nghị luận.
--	---